

Doveroddeminder 4. del

Spejderliv

Fortsættelse af "Doveroddeminder" fra Årbog 2006-2008

Af Svend Erik Sund Laursen, Esbjerg

FDF gav mange gode oplevelser

Det var ikke på eget initiativ, at jeg blev medlem af FDF. Skønt to af mine store brødre, Richardt og Henry, havde været med i nogle år, så havde det egentlig ikke været på tale, at jeg skulle indmeldes. Men en dag fik vi besøg af to mænd på cykler, nemlig kredsfører i Ydby FDF, Hans Lindgren Christensen samt vor lærer ved Dover skole, Ernst Jensen, som også var gået ind i ledelsen af Ydby FDF. Efter en snak med far og mor blev jeg meldt ind. Efter min alder blev det som "pilt". Det var vel i året 1946, hvor jeg var 12 år.

Det var i hvert fald lige efter, at krigen var sluttet, for Ydby FDF havde just erhvervet en af tyskernes barakker fra Klitmøller, og den var blevet placeret på et stykke jord ude ved Skibsted Fjord ved "æ'Døjs", "Dåsen".

Det gav jo alle tiders muligheder for udfoldelse af fritidslivet for en flok drenge og piger med for øvrigt, idet lejren blev udlånt til både drenge- og pigespejdere fra hele landet. Et år marcherede vi derud med start fra Ydby kirke, og vore cykler samt oppakning blev kørt derud i bil. Ak ja, der var længere mellem bilerne dengang, man kunne sagtens gå på hovedvejen i

fem minutter uden at møde en bil, og de kørte ikke så stærkt som nu!

Sommerlejr på "Skibstedborg"

"Skibstedborg" kom lejren til at hedde. Her var rige udfoldelsesmuligheder. Foruden møder og andre arrangementer var det jo især sommerlejerne, vi så hen til som de helt store oplevelser med "sporleg" - "terrænløb" og "natøvelse" som noget af det mest spændende. Ellers var der undervisning og træning i knobbinding, første hjælp osv. Det var nok lidt på "soldatermaner". Vi havde på skift "vagter" såsom "blokvagt" (fej, rydde op), "køkkenvagt", skrælle kartofler, vaske op, grave W.C. spanden ned osv.

Natøvelse: Vi var godt og vel faldet i søvn, da Hans og de andre førere kom og tændte lyset i sovesalen, hvorefter meldingen lød: Der er sluppet to arrestanter ud fra Vestervig arrest, og der er observeret to mistænkelige personer her i nærheden! Alle mand i klunset og så ud i mørket! Vi halsede af sted som et kobbel hunde på jagt, et par af de mindre drenge var ikke for stolte ved situationen! Op i lyngbakkerne og så fik vi øje på noget lys, der blinkede ude ved fjorden. Af sted ud over engen, og der stod også to mænd og rodede med noget! Det viste sig, at de havde været ude at "blusse ål" og nu var ved at putte fangsten ned i en sæk! Nå, vi fortsatte eftersøgningen og fik da også "indfanget" de to delinkventer, så vi kunne komme til ro igen. Jeg husker ikke, om vi fik lov at sove lidt længere den morgen!

DFD hviler jo på et kristent grundlag og mange af drengene kom fra kristne hjem. Ligeledes var de fleste af førerne medlemmer af KFUM, ligesom de to "tanter" var medlemmer af KFUK. Der blev bedt morgenbøn og bordbøn. Ved flaghejsningen om morgenen sang vi: "Der er ingenting, der maner" eller "Vift stolt på Kodans bølger" og ligeledes når flaget skulle tages ned om aftenen, var det: "Fra himlen er du faldet, blodrøde Dannebrog". Om søndagen holdt vi Gudstjeneste med Hans som "prædikant", og søndag eftermiddag var der "familiedag" med løb, konkurrencer og sang. Det var jo midt i den travle tid på kroen, men et år tog mor alligevel en frieftermiddag og kørte (på cy-

kel) sammen med min lillesøster Else ud og fik den oplevelse med.

Det bedste var nok lejrålene. Det skabte en helt speciel stemning, når vi sad omkring bålet, hvor flammer og gnister steg til vejrs, mens solen dalede ned i sit eget "bål" bag bakkerne. Meget stemningsfyldt, når vi sang: "Ved bålet, - ja, ved bålet, en sommernat ved bålet". Vi underholdt hinanden på forskellig vis. Jeg husker f.eks., at lærer Jensen instruerede en kammerat og mig i "Kærlighed uden strømper". Det blev ikke den store succes! Vi skulle også sammen synge den "skøre" vise: "Der vattevat en gangevat i min ungevatomstidevat" osv. Jeg husker også en frisk ung mand, vi fik med i kredsen. Han kom vistnok fra Sjælland og havde fået et job i Ydby. Han var bl.a. rigtig god til at underholde og sang en "skør" vise, vi vist ikke havde hørt før. Det var noget om to tvillinger, hvor den ene blev ædt af en krokodille, og ingen, inklusive ham selv, kunne huske, hvem der var blevet ædt!

Hans, "chefen," var også god til at underholde. Det var hen på aftenen i sovesalen, vi var vist gået til ro, da Hans pludselig trådte ind af døren, forklædt som "troll" med store ører, pjusket hår og hale. Det gav jo nok noget af et "gib" i de fleste, men stemmen afslørede ham hurtigt! Jeg husker ikke rigtig hans "budskab", det var vistnok noget med "Hvide Krist" imod gammel overtro, men vi sov vist alligevel roligt den nat!

Vi var også to, som bidrog til underholdningen med harmonikamusik. Jeg havde "arvet" en toradet harmonika af en af mine brødre og havde lært at spille lidt efter "gehør". Det samme havde Henning Sloth, så vi fik hurtigt indøvet nogle numre, som vi så spillede igen og igen! Men efterhånden blev vi så dygtige, at vi også kunne akkompagnere, når der skulle synges efter "March- og Lejr-sangbogen". Det gav da vist et ekstra "pift"!

Sommerlejren var en rigtig god måde at tilbringe noget af sin sommerferie på og var med til at skabe gode kammeratskaber.

Efterårets helt store fællesarrangement var sommerlejrfeften i missionshuset, hvor Hans m.fl. genopfriskede de mest bemærkelsesvær-

dige hændelser, og Henning og jeg “gav et par numre” på harmonikaerne. Det store “hit” dengang var “Hjemad fra langfartens eventyr”, og alle sang med! Også vores store, lokale digter, Hans Bakgaard var med og bidrog med tale og sang.

Væbnerløftet

Det var også ved en af disse fester at jeg, sammen med de øvrige ældste pilte, aflagde “væbnerløftet”, en for en, hvorefter kredsfører Hans højtideligt udnævnte os til væbnere - et stort øjeblik!

Patruljemøder

Jeg husker ikke, hvornår vi startede med patruljemøderne om efteråret, men det foregik for det meste i hjemmene hos de forskellige, og nogle gange i missionshuset. Der blev sunget “march- og lejrsang”, vi lærte bl.a. at binde “knob”, morsesystemet, livredning og førstehjælp og forbindinger og mange andre nyttige ting. Vi foretrak nok møderne ude i hjemmene,

for der vankede jo kaffe og hjemmebag, måske endda en sodavand! Inden vi drog hver til sit, sluttede aftenen med en salme og fadervor.

Vejret kunne jo sommetider drille, når det blev efterår og vinter, men det skulle være meget slemt, hvis man ikke kom af sted til et møde.

Det var kun ganske få, som havde bil, så det var af sted på cyklen. Det var heller ikke alle, som var i besiddelse af en regnfrakke, men der var som regel godt blus i kakkelovnen, hvor vi kom, så man kunne blive “tøet op” i aftenens løb! Og masser af hjertevarme var der altid, og vi blev alle steder godt modtaget. Der blev masser af liv i huset sådan en aften! Det var jo et stykke vej, når man skulle cykle fra den ene ende af sognet til den anden, og jeg var nok en af dem, som havde længst, f.eks. var der vel fra Doverodde til Sindrup ca. 8 km, en lang cykeltur i storm og regn!

Nogle møder blev afholdt lidt “alternativt” - f.eks. inviterede Aksel Sørensen (“Æ’brye”) os op i bageriet, med bagermesterens velsignelse.

Det var vældig interessant, men det lugtede fælt af gas - ovnene var jo gasfyrede!

Om sommeren holdt vi tit møder udendørs, f.eks. Ved "Langhøjene" i Dover Skov. Vi lærte også lidt om skovdrift og de forskellige træsorter. Vi havde jo "sagkyndige" i flokken, nemlig brødrene Nørgaard: Karl, Anders, Niels Christian og Thomas. Deres søster Ella var "tante" på sommerlejrene. Deres forældre var skovfoged Viggo Nørgaard og hans kone Lisbeth. Der blev også arrangeret fælles foredragsaftener, f.eks. en aften i Boddum præstegård, hvor globetrotteren Jens Bjerre fortalte om kannibaler og andet godtfolk. Rigtig spændende for os drenge, og det var jo før end alle og enhver kunne rejse rundt i verden og gå på opdagelse!

Jeg husker også en aften, vi havde "gåsefarmeren" fra Hurup til at fortælle om en rejse til Amerika, som han og hans kone just havde foretaget. Jeg husker især hans betagelse af Amerikabådens størrelse, da han stod på kajen i Southampton! Det var vistnok "Queen Elisabeth".

For at få lidt penge i kassen havde man oprettet "Fødselsdagshilsen", hvor forældre og andre interesserede kunne tegne et medlemskab for et mindre beløb, og som tak fik en "hilsen", dvs. et fint kort, som blev overrakt med honnør og et: "Tillykke med fødselsdagen"! Min mor var også medlem, men det var selvfølgelig en af de andre, som afleverede hilsenen.

Sange som: "Vi er børn af sol og sommer" og "Det kan øse, det kan pøse" sang vi rigtig tit, især, når vi var på marchtur. Engang da alle vi nye væbnere skulle ud på noget, der vist nok hed "væbnerheik", dvs. for at blive rigtige væbnere, skulle vi bestå forskellige "prøver". Vi skulle, som en del af prøven, gå et vist antal km, 20 - 25, jeg husker ikke helt bestemt.

Vi startede fra Ydby kirke, over Draget marcherede så tværs over Thyholm ad de små veje til Egebjerg, hvor vi slog teltene op på en eng. I løbet af et par dage skulle vi aflægge forskellige prøver. Det sjoveste var, da vi skulle lave mad over bål. Ingen af os havde vist den store rutine, og menuen var så simpel som røde pølser m. kogte kartofler - og

sovs, som nok var den værste del af opgaven! Vi havde jo nok luret mor kunsten efter, så vi fik rystet noget meljævning ned i "pølsevandet" - værs'go' og spis! Det var ikke helt efter bogen, men vi bestod da!

Da vi skulle hjemad igen, kunne vi nøjes med at gå til Hvidbjerg station, hvor vi fik lov til at tage toget til Ydby.

Vi skulle også aflægge "morseprøve". Vi havde i vinterens løb gennemgået morsesystemet og fået lært de fleste tegn. Prøven foregik en mørk aften ovre ved Brokjær. En af førerne sad et par hundrede meter væk og blinkede med en lommelygte de forskellige tegn, som vi så skulle "tyde" og oversætte til normalt sprog, og ved fælles hjælp gik det.

Boddumdrene blev efterhånden så mange, at de oprettede deres egen "fælles-patrulje". Så havde de ikke så langt at cykle til møderne. Jeg blev også opfordret til at være med, men valgte at forblive i Ydby indtil jeg blev konfirmeret og forlod hjemegnen i foråret 1949.

Vintervejret. Jeg husker en nytårsdag, det må have været nytåret 1949. Der var nytårsparade, som blev afholdt i Ydby kirke sammen med gudstjenesten. Det var frostvejr og begyndte at sne fra morgenstunden, så efter samråd med min far besluttede jeg at lade cyklen stå og i stedet for gå de ca. 4 km op til kirken. Det var en god ide, for efter de godt to timer, som nytårsparaden og gudstjenesten varede, var der nok faldet en lille halv meter sne! På med vanten og så "vade" i sne ned gennem skoven og hele vejen hjem. Det var jo helligdag, så sneen blev først ryddet dagen efter!

Hold-ånden og -samarbejdet gav en god ballast at vandre ud i livet med, og det kristne grundlag som "kompass" er godt at styre efter - noget, mange unge mennesker savner i dag! Vore tre børn har alle været med i spejderbevægelser: den ældste pige i FPF, drengen i KFUM-spejderne ("Ulveunge") og den yngste pige i KFUK-spejderne. Det gav også dem uforglemmelige oplevelser i et godt kammeratskab.

Fortsættes

Nede på havnen skød tyskerne skræmmeskud op i luften.

Nu var det spændende, om nogle ville holde op med at strejke kl. 1, men nej, kl. blev 1 og halv to, men ingen gik i arbejde. Da rygtedes det, at andelsslagteriet var begyndt at arbejde, og øjeblikkeligt stormede vi derhen og begyndte at knuse ruderne med stenkast, hvorefter arbejderne forlod slagteriet. Så var det ordnet, og politiet rykkede ud, men for sent.

Senere fik vi at vide, at dampmøllen arbejdede og skyndte os derhen og kastede mursten ind gennem vinduerne. De tøvede imidlertid med at standse arbejdet, og resultatet blev, at hver eneste rude vi kunne få øje på blev knust. Politiet rykkede ud men igen for sent.

Senere på dagen fik vi at vide, at Thisted Amts Tidendes personale var gået i arbejde. Vi skyndte os derhen og knuste ruderne, og da der kom en mand gående derindefra med et bundt aviser, tog vi dem fra ham og rev dem i stykker. Ved 5 tiden kom der en politibil fra Skive med 25 betjente fra udrykningskolonnen, så nu skulle de danske betjente jo nok kunne holde orden i aften, for strejken slutter jo nok i morgen, skønt der er stemning for at fortsætte til mandag morgen.

Klokken er ni nu, og jeg vil nu om på Storetorv og se, om der sker noget, og i så fald selv være med til det.

Klokken er 12 nu, (midnat) og jeg er lige blevet jaget hjem af tyskerne, efter at have tilbragt en begivenhedsrig aften ude i byen.

Aldrig har jeg set så mange mennesker på Storetorv, det var således, at man knap kunne færdes. Da mængden istemte »Kong Christian« og »Der er et yndigt land«, rungede det over hele byen, og det var smukt at se, hvorledes alle som havde hat på, ærbødigt tog den af.

Hen på aftenen kørte højtalerbogen om på Storetorv, og viceborgmester Iversen rettede en opfordring til folk om at optage arbejdet i morgen, da alting jo skal have en ende, og de 24 timer for længst var gået. Han henstillede endvidere til folk, ikke at begå uoverlagte handlinger i nat, og sluttede med at sige, at strejken kunne have sin rigtighed, men at den burde standse nu. Nogle råbte »hørt«, mens andre råbte »først

mandag morgen begynder vi« En flok unge mennesker klippede en pige fuldstændig skaldet og trak hende af tøjet senere ude i skoven. Tyskeren hun var sammen med blev bange og løb, da han ingen revolver havde på sig. Politiet reddede i sidste øjeblik en tyskvenlig mand fra at blive kastet i havnen.

Da det begyndte at blive mørkt, begyndte rudeknusningen igen at tage fart, og så trådte politiet til og ryddede Storetorv ved hjælp af knipler. Jeg så således en mand der fik et ordentligt slag over ryggen.

Uroen var dog ikke endt dermed, og Valdemar Smiths ruder blev knust, hvorefter tyskerne igen skød skræmmeskud.

En mand sagde »schweinhund« til en af tyskerne, hvorefter denne trak blank, men manden gav ham resolut et drønende kæbestød og forsvandt så, og da tyskeren fik sundet sig, var manden forsvundet.

Da jeg nu lidt over midnat stod udenfor pensionatet sammen med en flok pensionærer, kom der tre tyskere med geværene i skudstilling hen til os og råbte: »Heimatgehen, oder wir schiessen«. De andre stormede ind, mens jeg rolig gik hen efter min cykel. »haben sie nicht gehört, was ich sagte?« brølede den ene tysker - »ich wohnen nicht hier« svarede jeg bistert. »Wo dann?« ville han vide. Det forklarede jeg ham så, »Sie haben nicht mehr hier zu machen, gehen sie sofort nach hause«, og der var jo ikke andet at gøre, så jeg traskede af. Jeg er meget søvnig, så jeg tror jeg vil sove godt efter den vidunderlige dag.

I Nykøbing strejkes der også, og der har været mindst lige så meget ballade som i Thisted, ja selv i så små byer som Hurup og Bedsted strejkes der, men det er heller ikke for tidligt, vi kommer med her i Thy.

Lørdag den 19. august 1944.

Arbejdet blev genoptaget i morges overalt undtagen hos FORD, hvor man først vil gå i arbejde på mandag, da man alligevel skal holde kl. 12 i dag.

Strejkebetjentene er fortsat i byen, så alt er roligt nu.